

**Polskie i dotyczące Polski prace odonatologiczne. 19. Rok 2020
z uzupełnieniem za lata 2017-2019**
Polish and dedicated to Poland odonatological papers. 19. The year 2020
and additions to the years 2017-2019

Paweł Buczyński¹, Grzegorz Tończyk²

¹Katedra Zoologii i Ochrony Przyrody, Instytut Nauk Biologicznych, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej,
ul. Akademicka 19, 20-033 Lublin; e-mail: pawbucz@gmail.com;
ORCID: 0000-0003-4009-1755

²Katedra Zoologii Bezkręgowców i Hydrobiologii, Uniwersytet Łódzki, ul. Banacha 12/16, 90-237 Łódź;
e-mail: tonczyk.grzegorz@gmail.com; ORCID: 0000-0003-3231-885X

Abstract . The authors present a list of Polish and dedicated to Poland odonatological papers that were published in the year 2020. In the reported time period, 51 publications of various kind appeared, and one BSc thesis was created. Five papers from 2017-2019 are also given to supplement the previous lists.

Key Words. Odonata, dragonflies, bibliography, 2020, Poland, Polish authors.

Poniżej zestawiamy prace na temat ważek Polski i/lub stworzone przez odonatologów polskich, które ukazały się w roku kalendarzowym 2020. Kilka z nich ukazało się z datą „2019” – podane są poniżej jako „2020 (2019)”. Ponadto, podajemy też kilka prac z lat 2017-2019 r. przeoczonych przez nas przy okazji poprzednich spisów.

Jako pierwszy podawany jest tytuł w języku publikacji, po myślniku – tytuł w języku streszczenia. W nawiasie kwadratowym podano własne tłumaczenie tytułu na język angielski, jeśli dana praca nie zawiera tytułu angielskiego.

2020

Monografie

1. GOŁDYN R., BASIŃSKA A., BUDZYŃSKA A., DONDAJEWSKA-PIELKA R., JONIAK T., KLIMASZYK P., KOWALCZEWSKA-MADURA K., KOZAK A., KUCZYŃSKA-KIPPEN N., NAGENGAST B., PIOTROWICZ R., SZELAĞ-WASIELEWSKA E., SZYPER H., ŚWIDNICKI K. 2020 (2019). *Stojące i płynące wody Poznania. – [Standing and runnig waters of Poznań]*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 138 s.

Rozdziały w monografiach

1. BUCZYŃSKI P. 2020. 7.1.2. Wazki (Odonata). – [7.1.2. Dragonflies (Odonata)]. [w:] D. URBAN, R. DOBROWOLSKI, J. JEZNACH (red.). *Polesie. Środowisko, melioracje. Tom 3. Polesie Polskie. – Environmental engineering in Polesye. Book 3. Polish Polesye*. Wydawnictwo SGGW, Warszawa, 645-656.

2. GÓRAL N. 2020. Odonata in a human-engineered world: Potential and threats. [w:] H.A. KRETEK (red). Implenetacja idei europejskiego zielonego ładu na bazie społecznej gospodarki rynkowej determinantą zarządzania w realizacji założeń zrównoważonego rozwoju. – [Implementation of the idea of the European Green Deal on the basis of the social market economy as a determinant of management in the implementation of the assumptions of sustainable development]. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu, Racibórz, 151-160.
3. GWARDJAN M. 2020. Owady: Ważki – Odonata. – [Insects: Dragonflies – Odonata]. [w:] L. BUCHHOLZ, M. JÓŹWIĄK, J. REKLEWSKI, P. SZCZEPANIAK (red.). Świętokrzyski Park Narodowy. Przyroda i Człowiek. – Świętokrzyski National Park. Nature and Man. Świętokrzyski Park Narodowy – Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Bodzentyn – Kielce, 344-350.
4. KOSZAŁKA J., JABŁOŃSKA-BARNA I. 2020. Aquatic Macroinvertebrate Biodiversity in Freshwaters in Northeastern Poland. [w:] E. KORZENIEWSKA, M. HARNISZ (red.). Polish River Basins and Lakes – Part II. Biological Status and Water Management. Springer Nature Switzerland AG, Basel, 103-126.
5. ŁĘTOWSKI J., ŚCIBIOR R., MIECZAN T., BUCZYŃSKI P., PAŁKA K., PIOTROWSKI W., KOLASA S. 2020. 11.1. Protisty i bezkręgowce. – [11.1. Protists and invertebrates]. [w:] T.J. CHMIELEWSKI, J. SZYMAŃSKI, A. WEIGLE (red.). Poleski Park Narodowy. Dziedzictwo i przyszłość. – [Poleski National Park. Heredity and future]. Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin, 329-361.
6. PACIOREK T., PIWOWARSKI B., WOJDAN D., NOWAK M., TOŃCZYK G. 2020. Ekosystemy wodne i bagienne. – [Aquatic and wetland ecosystems]. [w:] L. BUCHHOLZ, M. JÓŹWIĄK, J. REKLEWSKI, P. SZCZEPANIAK (red.). Świętokrzyski Park Narodowy. Przyroda i Człowiek. – Świętokrzyski National Park. Nature and Man. Świętokrzyski Park Narodowy – Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Bodzentyn – Kielce, 554-557.

Artykuły i doniesienia naukowe

1. BERNARD R., BĄKOWSKI M. 2020. New data on dragonflies (Odonata) of Mozambique, with a new country record of *Phyllogomphus selysi* SCHOUTEDEN, 1933. African Invertebrates, 61 (1): 17-28.
2. BOBREK R. 2020. High biodiversity in a city centre: odonatofauna in an abandoned limestone quarry. European Journal of Environmental Sciences, 10 (2): 107-114.
3. BUCZYŃSKI P., BOBREK M., BOBREK R. 2020. Interesujące stwierdzenie zawleczenia egzotycznej ważki *Pseudagrion microcephalum* (RAMBUR, 1842) (Odonata: Coenagrionidae) do Polski. – An interesting record of the accidental introduction of the exotic dragonfly *Pseudagrion microcephalum* (RAMBUR, 1842) (Odonata: Coenagrionidae) to Poland. Odonatrix, 16 (5): 1-6.
4. BUCZYŃSKI P., BOJAR P., BUCZYŃSKA E., GÓRAL N., TAŃCZUK A., TARKOWSKI A. 2020. Ważki (Odonata) rezerwatu przyrody „Nowiny” (Roztocze, Polska południowo-wschodnia). – Dragonflies (Odonata) of the Nowiny Nature Reserve (Roztocze Upland, south-eastern Poland). Rocznik Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Przyroda, 26 (online 12): 1-14.
5. BUCZYŃSKI P., BUCZYŃSKA E., BARANOWSKA M., LEWNIEWSKI Ł., GÓRAL N., KOZAK J., TARKOWSKI A., SZYKUT K.A. 2020. Dragonflies (Odonata) of the city of Lublin (Eastern Poland). Polish Journal of Entomology, 89 (3): 153-180.

6. BUCZYŃSKI P., BUCZYŃSKA E., JIRAK-LESZCZYŃSKA A. 2020. Ważki (Odonata) Ojcowskiego Parku Narodowego. – Dragonflies (Odonata) of the Ojców National Park. Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody, 37 (1): 43-71.
7. BUCZYŃSKI P., KARASEK T. 2020. Ważki (Odonata) torfowiska Wielkie Błoto (Polska wschodnia). – Dragonflies (Odonata) of the peat bog Wielkie Błoto (Eastern Poland). Rocznik Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Przyroda, 26 (online 3): 1-13.
8. BUCZYŃSKI P., MICHOSKI G., ZAWAL A. 2020. New site of *Cordulegaster heros* THEISCHINGER, 1979 in western Slovakia – the confirmation of its northern border of range of occurrence in Europe (Odonata: Cordulegastridae). Ecologica Montenegrina, 28: 20-22.
9. BUCZYŃSKI P., STASIAK K. 2020. *Sympecma paedisca* (BRAUER, 1877) (Odonata: Lestidae) złowiona w pułapkę świetlną. – *Sympecma paedisca* (BRAUER, 1877) (Odonata: Lestidae) caught in a light trap. Odonatrix, 16 (6): 1-3.
10. CZECHOWSKI P. 2020. Nowe dane o występowaniu ważek (Odonata) w Zielonej Górze (województwo lubuskie) – wyniki obserwacji z lat 2016-2019. – New records of dragonflies (Odonata) from Zielona Góra (Lubusz Province – western Poland) in 2016-2019. Odonatrix, 16 (8): 1-7.
11. GOLAB J.M., BRODIN T., SNIEGULA S. 2020. Two experimental designs generate contrasting patterns of behavioral differentiation along a latitudinal gradient in *Lestes sponsa* – Common-garden not so common after all? Ecology and Evolution, 10 (18): 10242-10253.
12. HALABOWSKI D., LEWIN I., BUCZYŃSKI P., KRODKIEWSKA M., PŁASKA W., SOWA A., BUCZYŃSKA E. 2020. Impact of the discharge of salinised coal mine waters on the structure of the macroinvertebrate communities in an urban river (Central Europe). Water, Air & Soil Pollution, 231: 5.
13. JĘDRO G., MACIĄG M. 2020. *Aeshna grandis* (LINNAEUS, 1758) (Odonata: Aeshnidae) w samołówce świetlnej. – *Aeshna grandis* (LINNAEUS, 1758) (Odonata: Aeshnidae) in a light trap. Odonatrix, 16 (18): 1-3.
14. JĘDRO M., JĘDRO G. 2020. Nowe stanowiska iglicy małej *Nehalennia speciosa* (CHARPENTIER, 1840) (Odonata: Coenagrionidae) w Parku Krajobrazowym „Dolina Słupia”. – New localities of Sedgling *Nehalennia speciosa* (CHARPENTIER, 1840) (Odonata: Coenagrionidae) in the Słupia Valley Landscape Park. Odonatrix, 16 (4): 1-7.
15. JĘDRO M., JĘDRO G., GOC M. 2020. Aktualne obserwacje „południowych” gatunków owadów w Słowińskim Parku Narodowym – ważek (Odonata) i prostoskrzydłych (Orthoptera). – Current records of the “southern” insect species in the Słowiński National Park – dragonflies, damselflies (Odonata) and orthopterans (Orthoptera). Odonatrix, 16 (19): 1-13.
16. JOHANSSON F., BERGER D., HÖGLUND J., MEYER-LUCHT Y., RÖDIN-MÖRCH P., SNIEGULA S., WATTS P.C. 2020. High variation in last male sperm precedence and genital morphology in the emerald damselfly, *Lestes sponsa*. Biological Journal of the Linnean Society, 130 (3): 497-506.
17. KALFAYAN M., TATLOR J.R.E. 2020. Dragonfly assemblages in four Mediterranean wetlands of Samos Island, Greece (Odonata). Fragmenta entomologica, 52 (2): 377-385.
18. KOBYLECKI P. 2020. Ważki (Odonata) Rembertowa. – Dragonflies (Odonata) of Rembertów. Odonatrix, 16 (3): 1-5.

19. KOBYLECKI P. 2020. Ważki (Odonata) obserwowane wokół wsi Wyliny-Ruś na Podlasiu. – Dragonflies (Odonata) observed near Wyliny-Ruś (Poland, Podlasie). Odonatrix, 16 (21): 1-4.
20. KOBYLECKI P. 2020. Nowe materiały do znajomości ważek (Odonata) Rembertowa. – New records of dragonflies (Odonata) of Rembertów. Odonatrix, 16 (23): 1-5.
21. KOŁODZIEJCZYK A., LEWANDOWSKI K. 2020. Makrofauna bezkręgową wód parku Pole Mokotowskie w Warszawie. – Macroinvertebrates in water bodies in the Pole Mokotowskie park in Warsaw. Prace i Studia Geograficzne, 65 (1): 53-60.
22. LEWANDOWSKA E., LEWANDOWSKI K., BUCZYŃSKI P. 2020. Sukces rozrodczy nomadki żółtawej *Pantala flavescens* (FABRICIUS, 1798) (Odonata: Aeshnidae) stwierdzony nad Jeziorem Rakutowskim (Polska centralna). – Reproductive success of Wandering Glider *Pantala flavescens* (FABRICIUS, 1798) (Odonata: Libellulidae) recorded in Lake Rakutowskie (central Poland). Odonatrix, 16 (11): 1-7.
23. MAKOMASKA-JUCHIEWICZ M., CIERLIK G. 2020 (2019). Biogeograficzna ocena stanu ochrony gatunków zwierząt o znaczeniu dla Wspólnoty w Polsce za okres 2013–2018, w oparciu o artykuł 17. Dyrektywy Siedliskowej. – Biogeographical assessments of conservation status of animal species of Community interest in Poland for the period 2013–2018, under Article 17. of the Habitats Directive. Chrońmy Przyrodę Ojczystą, 75 (6): 410-428.
24. MASIUŚ P. 2020. Veränderungen der Libellenfauna auf der Ostseeinsel Wollin (Polen) – eine Fallstudie. – Changes in the dragonfly fauna of the island of Wolin (Baltic Sea, Poland) – a case study. Libellula, 39 (1/2): 79-90.
25. MICHALCZUK W., BUCZYŃSKI P., BUCZYŃSKA E., CZECHOWSKI P., CYMBALA ROBERT, DŁUGOSZ I., DOMAGAŁA M., DUMAŃSKI J., GAŁAN M., GÓRAJSKI L., GRABEK M., GUMUŁKA P., GWÓZDŹ R., KOLAGO G., KOWALCZYK M., KRÓL J., LEWANDOWSKA E., LEWANDOWSKI K., ŁAGOSZ P., MIKOŁAJCZUK P., NOWICKA K., OSTROWSKI K., PAWLAK S., PIETRASIK G., RATAJCZAK J., RAUNER-BUŁCZYŃSKA E., SENN P., SIECZAK K., ŚWITAŁA D., ŚWITAŁA M., TAŃCZUK A., WOLNY M.S., WISZNIOWSKA M., ZABŁOCKI P. 2010. Bezprecedensowa inwazja husarza wędrownego *Anax ephippiger* (BURMEISTER, 1839) (Odonata: Aeshnidae) na Polskę w roku 2019. – Vagrant Emperor *Anax ephippiger* (BURMEISTER, 1839) (Odonata: Aeshnidae) in Poland: the unprecedented influx of 2019. Odonatrix, 16 (10): 1-24.
26. MIŁKOWSKI M. 2020. Ważki (Odonata) Radomia – wyniki obserwacji z lat 2013-2018. – Dragonflies (Odonata) of Radom – observations within the period of 2013-2018. Odonatrix, 16 (22): 1-9.
27. OSTROWSKI K. 2020. Nowe stanowisko łątki ozdobnej *Coenagrion ornatum* (SELYS, 1850) (Odonata, Coenagrionidae) w okolicach Wrocławia. – New locality of Ornate Bluet *Coenagrion ornatum* (SELYS, 1850) (Odonata, Coenagrionidae) in the vicinity of Wrocław. Odonatrix, 16 (2): 1-5.
28. PAWLAK S. 2020. Obserwacje ważek (Odonata) w okolicach Wieruszowa (województwo łódzkie) w latach 2017-2020. – Records of dragonflies (Odonata) in the vicinity of Wieruszów (Łódź Province) in 2017-2020. Odonatrix, 16 (16): 1-35.
29. REWICZ T., MÓRA A., TOŃCZYK G., SZYMCHAK A., GRABOWSKI M., CALLEJA E., PERNECKER B., CSABAI Z. 2020. First records raise questions: DNA barcoding of Odonata in the middle of the Mediterranean. Genome, on line first: 1-11. doi: 10.1139/gen-2019-0226
30. SENN P. 2020. Wyniki obserwacji ważek (Odonata) z zagrożonej torfianki w Gdyni (Polska północna). – Records of dragonflies (Odonata: Zygoptera, Anisoptera) from an endangered peat pool in Gdynia, northern Poland. Odonatrix, 16 (2): 1-6.

31. SENN P. 2020. A new locality of Norfolk Damselfly *Coenagrion armatum* (CHARPENTIER, 1840) (Odonata: Coenagrionidae) from northern Poland. – Nowe stanowisko łątki zielonej *Coenagrion armatum* (CHARPENTIER, 1840) (Odonata: Coenagrionidae) w północnej Polsce. Odonatrix, 16 (7): 1-9.
32. SIEREDZIŃSKI E. 2020. Wielkie ważki paleozoiku. Dlaczego były tak wielkie i dlaczego nie ma obecnie podobnie wielkich? – The large dragonflies of the Palaeozoic. Why were they so large and why do similar huge insects not exist nowadays? Odonatrix, 16 (9): 1–7.
33. SIMONSEN T.J., OLSEN K., DJERNES M. 2020. The African-Iberian connection in Odonata: mtDNA and ncDNA based phylogeography of *Aeshna cyanea* (MÜLLER, 1764) (Odonata: Aeshnidae) in Western Palaearctic. Arthropod Systematics & Phylogeny, 78 (2): 309-320.
34. SNIEGULA S., GOLAB M.J., RACZYŃSKI M., JOHANSSON F. 2020. Effects of predator cues carry over from egg and larval stage to adult life-history traits in a damselfly. Freshwater Science, 39 (4): 804-811.
35. TAŃCZUK A. 2020. Ważki (Odonata) obserwowane nad oczkiem wodnym w Łędzinach (Polska, województwo opolskie). – Dragonflies (Odonata) observed at the small pond in Łędziny (Poland, Opole Region). Odonatrix, 16 (13): 1-5.
36. TAŃCZUK A. 2020. Ciekawe obserwacje ważek z terenu kamieniołomu Odra II w Opolu (Polska, województwo opolskie). – Interesting observations of dragonflies from Odra II quarry in Opole (Poland, Opole Region). Odonatrix, 16 (17): 1-6.
37. WILK T. 2020 (2019). Nowe stanowisko iglicy małej *Nehalennia speciosa* (Odonata: Coenagrionidae) w południowej Polsce. – New locality of pygmy damselfly *Nehalennia speciosa* (Odonata: Coenagrionidae) in southern Poland. Chrońmy Przyrodę Ojczyzną 75 (5): 395-400.
38. WILK T. 2020. Liczne występowanie imagines trzepli zielonej *Ophiogomphus cecilia* (FOURCROY, 1785) w dolnym biegu Białej Nidy. – Great abundance of adult Green Snaketails *Ophiogomphus cecilia* (FOURCROY, 1785) along the lower course of the River Biała Nida. Odonatrix, 16 (15): 1-6.
39. ŻUREK R., BAŚ G., DUMNICKA E., GOLAB M.J., PROFUS P., SZAREK-GWIAZDA E., WALUSIAK E., CIĘŻAK K. 2020(2019). Staw Płaszowski w Krakowie – biocenozy. – Płaszów pond in Kraków – biocenoses. Chrońmy Przyrodę Ojczyzną, 75 (5): 345-362.

Prace popularnonaukowe

1. MADEJSKA A. 2020. Czy wiesz jakie ważki żyją w Gdyni? – [Do you know what dragonflies live in Gdynia?]. Internet: <https://www.gdynia.pl/mieszkaniec/aktualnosci-2,3664/czy-wiesz-jakie-wazki-zyja-w-gdyni,549423>
2. ZARZYŃSKA J., ZABIELSKI R. 2020. Entomofagia – jedzmy owady? – Entomophagy – let's eat insects? Życie Weterynaryjne, 95 (3): 166-172.

Literatura i recenzje

1. BUCZYŃSKI P., TOŃCZYK G. 2020. Polskie i dotyczące Polski prace odonatologiczne. 18. Rok 2019. – Polish and dedicated to Poland odonatological papers. 18. The year 2019. Odonatrix, 16 (1): 1-15.
2. TAŃCZUK A. 2020 Recenzja — Review. SMALLSHIRE D., SWASH A. Europe's Dragonflies. A Field Guide to the Damselflies and Dragonflies. Princeton University Press, Princeton, New Jersey 2020, 360 s. Odonatrix, 16 (12): 1-3.

Varia

1. ZIELIŃSKI F.A. 2020. Satyra na ponad miarę sypiające. – [Satire of those who sleep excessively]. Odonatrix, 16 (14): 1.

Prace licencjackie

1. GÓRAL N. 2020. Wpływ różnego gospodarowania stawami rybnymi na zgrupowania ważek (Odonata). – Impact of fishpond management on dragonfly (Odonata) communities. Praca licencjacka, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Wydział Biologii i Biotechnologii, Lublin.
Promotor: dr hab. Paweł BUCZYŃSKI, prof. UMCS

Uzupełnienie za rok 2019Rozdziały w monografiach

1. DOBRZAŃSKA J. 2019. 2.5.Ważki. – [2.5. Dragonflies]. [w:] CERYNGIER P., CHODKIEWICZ T., DMOCH A., DOBRZAŃSKA J., FUSZARA M., KOPERSKI P., KAŹMIERSKA A., NIEWCZAS T., OSTROWSKI P., POŁAWSKA M., POŁAWSKI Ł., ROMANOWSKI J., ROZWAŁKA R., LIGIĘZA J., SIKORSKI P., SZCZEPANIK J., WARDECKI Ł., WRZOSEK M. Raport BioBlitz 2019 – Park Fosa i Stoki Cytadeli. – [BioBlitz 2019 Report – Park “Moat and Citadel Slopes”]. Zarząd Zieleni m. st. Warszawa, Warszawa, 50-55.
2. KUCZYŃSKA-KIPPEN N. 2019. Staw jako doskonały obiekt dydaktyczny. – Pond as excellent education facilities. [w:] A. BUDZYŃSKA, R. DONDAJEWSKA-PIELKA, J. ROSIŃSKA, A. KOZAK, K. KOWALCZEWSKA-MADURA (red.). Ekosystemy wodne, funkcjonowanie, znaczenie, ochrona i rekultywacja. Monografia wydana z okazji jubileuszu 70. urodzin prof. dr. hab. Ryszarda Gołdyna. – [Water ecosystems, functioning, importance, protection and rehabilitation. A monograph published on the occasion of the 70th birthday of prof. dr. hab. Ryszard Gołdyn]. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań, 169-185.

Komunikaty konferencyjne

1. NIEOCZYM M., STRYJECKI R., KŁOSKOWSKI J., MENCFEL R., ADAMCZUK M., ADAMIAK-BRUD Ź., BIELECKI A., BUCZYŃSKI P., GORZEL M., PŁASKA W. 2019. The importance of differential stocking of ponds in the assessment of animal biodiversity in fish farm ecosystems. [w:] BIO różnorodność. IV Sympozjum: Perspektywy w ochronie bioróżnorodności. Białowieża, 7-8 listopada 2019 r. – [BIO diversity. 4th Symposium: Perspectives in the protection of biodiversity. Białowieża, November 7-8, 2019]. Białowieża, 25.

Uzupełnienie za rok 2018Artykuły i doniesienia naukowe

1. MILLER O., CZARNECKA M., GARCIA X.-F., JÄGER A., PUSCH M. 2018. Across-shore differences in lake benthic invertebrate communities within reed stands (*Phragmites australis* (CAV.) TRIN. ex STEUD.). International Revue of Hydrobiology, 103 (5-6): 99-112.

Uzupełnienie za rok 2017

Artykuły i doniesienia naukowe

1. CZARNECKA M., MILLER O. 2017. Decay processes in woody debris influence the taxonomic and functional composition of littoral macroinvertebrates. Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, 75 (10): 1596-1605.